

Bedömning av behov av personlig assistans

Instruktioner

Socialstyrelsen Försäkringskassan

2011-08-23

Inledning

Syftet med instrumentet ”Bedömning av behov av personlig assistans” är att ge underlag vid bedömningen av en persons behov av stöd att utföra vardagliga aktiviteter. Instrumentet ska användas under utredningssamtalet och avser att täcka de flesta livsområden. Tillsammans med annan relevant information ska behovsbedömningen ge underlag för beslut om rätten till personlig assistans.

Insatsen personlig assistans ska ge personer med omfattande funktionsnedsättning möjlighet att leva ett så oberoende och aktivt liv som möjligt. Bedömningen av rätten till ersättning ska baseras på den enskildes individuella behov.

Bedömning av behov

Professionella bedömningar kan få långtgående konsekvenser för den enskilde individen. Både den sökandes rättssäkerhet och professionsetiken talar för att man som professionell utredare öppet kan redovisa både vilken information som bedömningen grundar sig på och hur bedömningen gått till. Dessutom finns det rättvisaspekter som talar för att alla personer bör få sina problem bedömda på basis av ett relevant underlag och på ett så öppet och enhetligt sätt som möjligt. Bedömningen av behov av stöd bör göras på liknande sätt oberoende var i landet personen bor eller vilken handläggare denne träffar. Dessa krav på öppenhet, relevans och enhetlighet kan tillgodoses bl. a. genom att man använder ett instrument som en del av beslutsunderlaget.

Instrumentet ska ge förutsättningar för en högre kvalitet i beslutsfattandet och en så likformig och rättssäker handläggning av ansökan som möjligt. Vår förhoppning är att instrumentet ska kunna användas vid bedömning av åldersadekvata behov av personlig assistans hos såväl barn som vuxna. Instrumentet ska vidare tillgodose kravet på insyn och tydlighet om vilka kriterier som ligger till grund för bedömningen. Instrumentet ska kunna användas oavsett eventuella förändringar av den lagstiftning som reglerar personlig assistans. Slutprodukten ska fungera som ett praktiskt användbart verktyg vid bedömning av den enskildes behov vid handläggning av ansökningar om personlig assistans.

Det råder idag ingen konsensus om hur behov skall definieras. Vi har därför utgått ifrån att behovet både skall inkludera den enskilde individens egen uppfattning om vad som är ett behov såväl som handläggarens. För att underlätta och förbättra kommunikationen mellan instrumentets olika användare grundar sig frågorna på ICF – WHO:s klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa. En fördel med ICF är att skapa ett gemensamt språk för att beskriva och underlätta kommunikationen mellan olika användare vid bedömning av en persons behov av stöd i olika aktiviteter. ICF klassificerar inte en person utan beskriver varje persons situation och behov.

Instrumentet

Instrumentet består av två delar, en utredningsdel och en bedömningsdel. I utredningsdelen identifieras den sökandes behov av stöd genom ett strukturerat samtal med instrumentet som grund. Instrumentet består av ett antal frågor som avser att täcka de flesta livsområden. Under samtalet går handläggaren igenom de olika områdena. Den sökande ombeds beskriva sina behov och uppskatta omfattning av stödbehovet (delfrågorna a-b). I bedömningsdelen ska handläggaren dels göra en bedömning av den sökandes behov (delfrågorna c-d), dels bedöma rätten till assistansersättning (delfrågorna e-l). Delfråga c och delfråga d besvaras av handläggaren under utredningssamtalet. Övriga delfrågor (delfrågorna e-l) besvaras av handläggaren när denne är åter på kontoret och har tillgång till andra underlag.

Varje aktivitet eller livsområde inleds med en övergripande fråga om behovet av stöd för att utföra den aktuella aktiviteten. Om den sökande anger att han/hon behöver stöd, ber utredaren denne att beskriva behovet av hjälp. Därefter ombeds den sökande att uppskatta vid hur många tillfällen under ett dygn som stödet behövs och under hur lång tid som stödet behövs. Om det finns behov av dubbelassistans, dvs. att det krävs två personer under insatsen, noteras även detta samt tidsåtgången i minuter för detta.

Behov av stöd anges dels som antal tillfällen då stödet behövs, dels i tid i minuter som den sökande behöver detta stöd. Behovets omfattning anges antingen som antal tillfällen/dygn, antal tillfällen/vecka eller antal tillfällen/månad. Regelbundet återkommande aktiviteter anges som antal tillfällen/dygn, aktiviteter som utförs mer sällan som antal tillfällen/vecka eller tillfällen/månad. Om aktiviteten utförs endast vid ett fåtal tillfällen per år kan det anges under beskrivning av stödbehovet.

Behovet i tid anges i minuter för att utföra hela aktiviteten. Till hjälp vid beräkning av omfattning av stödet finns för varje fråga ett rutnät längst ner på respektive sida där antal tillfällen och tidsåtgång anges liksom eventuell tid för dubbel assistans. Om ett frågeområde infattar flera olika aktiviteter som inte utförs med samma frekvens, exempelvis där personen behöver hjälp med ”att tvätta och torka ansiktet” dagligen men behöver hjälp med ”duscha” några dagar per vecka anges behovet av stöd på respektive rad.

Instrumentet omfattar följande aktiviteter och livsområden;

Bakgrundsfrågor

- Typ av ansökan
- Plats för utredningssamtalet
- Närvarande personer
- Finns någon HSL, LSS eller SoL-insats idag?
- Finns det avtal med en assistansanordnare idag?
- Finns assistenter anställda idag?

Sökandes sociala situation

- Bor den sökande ensam eller tillsammans med någon annan vuxen person?
- Har den sökande hemmaboende barn yngre än 18 år?
- Har den sökande umgängesrätt med barn under 18 år?

- Har den sökande god man?
- Har den sökande förvaltare?
- Sökandens boendesituation?
- Har möjligheterna till bostadsanpassning utretts?
- Har möjligheterna till hjälpmedel utretts?

- Beskriv kortfattat hur ett vanligt dygn ser ut för den sökande
- Beskriv den sökandes funktionsnedsättning och hur den yttrar sig
- Bedömning av personkretstillhörighet
- Behöver den sökande stöd under stora delar av dygnet?
- Kan den sökande lämnas ensam någon del av dygnet?
- Finns trygghetslarm?
- Kan den sökande själv påkalla hjälp/larma vid behov?

- Går/vistas den sökande i förskola/skola/fritids/korttidsvistelse (barn) eller deltar den sökande i daglig verksamhet/korttidsvistelse (vuxna)?
- Utred särskilda skäl enligt 106 kap 24 § SFB (tidigare 4 § LASS).

Behovsområden

Personliga behov

- Behöver den sökande hjälp/stöd med personlig hygien?
- Duscha och torka kroppen
- Tvätta och torka kroppen helt eller delvis
- Hudvård
- Nagelvård
- Tandvård
- Hårvård
- Behövs dubbelassistans?

- Behöver den sökande hjälp/stöd med att klä på eller av sig?
- Klä på eller av sig
- Ta fram eller lägga undan kläder eller skor

Ta av eller på ytterkläder
Behöver den sökande hjälp/stöd med att gå på toaletten?

Måltider

Behöver den sökande hjälp/stöd med att äta eller dricka
Dela maten
Fram- eller bortplockning

Kommunikation

Behöver den sökande hjälp/stöd med att kommunicera?
Använder den sökande något hjälpmedel för att kommunicera?
Behövs en tredje person för att en kommunikation ska vara möjlig?

Ingående kunskap

Utred vilken särskild kunskap som krävs
Behövs aktiv tillsyn av övervakande karaktär?
Behöver den sökande stöd på grund av medicinska skäl?
Behövs kvalificerade motivations- eller aktiveringsinsatser?
Utred i vilka situationer som denna kunskap/kompetens krävs

Hemliv

Behöver den sökande hjälp/stöd med att laga mat?
Laga enklare måltider
Laga sammansatta måltider

Behöver den sökande hjälp/stöd med att handla eller uträtta andra ärenden?
Behöver den sökande hjälp/stöd med att sköta sin del av hushållsarbetet?
Städa hemmet
Tvätta eller torka kläder
Sköta annat hushållsarbete

Behöver den sökande hjälp/stöd med att sköta sin hälsa eller besöka vårdinrättningar?

Behöver den sökande hjälp/stöd med att utföra sin träning?

Handräckning och andra förflyttningar

Behöver den sökande hjälp/stöd med att ändra kroppsställning, förflytta sig i bostaden eller att hämta föremål?

Arbete/studier

Behöver den sökande hjälp/stöd med att utföra sitt arbete eller genomföra sina studier?

Fritids- eller andra samhällsaktiviteter

Behöver den sökande hjälp/stöd med att delta i fritids- eller andra samhällsaktiviteter?
Fritidsaktiviteter
Samhällsaktiviteter

Att fungera som förälder

Behöver den sökande praktisk hjälp/stöd med att kunna fullgöra sitt föräldraskap?

Behöver den sökande hjälp/stöd inom något annat område som ni inte tidigare har berört eller tid för jour eller beredskap?

Särskilda skäl

Utred om den sökande har särskilda skäl att få assistans vid sjukhusvistelse (106 kap 25 § SFB).

Svaren på frågorna ska visa den sökandens behov av stöd och omfattningen av detta stöd för att respektive aktivitet ska kunna genomföras. Genom att använda instrumentet under samtalet skapas en struktur i inhämtning av information. Instrumentet tillgodoser kravet på tydlighet genom att påvisa vilka behov som ligger till grund för bedömningen. Eftersom handläggaren ska ta ställning till alla frågor i instrumentet leder det till en mer enhetlig bedömning i hela landet och dessutom en ökad rättssäkerhet för den sökande.

Utredningssamtalet

Förberedelser innan utredningssamtalet/hembesöket

Vissa frågor går att förbereda innan utredningssamtalet. Fyll i den sökandes namn, personnummer, bostadsadress samt telefonnummer på första sidan. På sidan 2 antecknar du handläggarens namn, telefonnummer, e-postadress, LFC samt datum för utredningssamtalet och ankomstdatum. Ange vilken typ av ansökan som samtalet avser; Ny ansökan, ansökan om fler timmar, 2-årsomprövning eller anmälan från kommunen.

Inledande samtal

Informera sökanden om att Försäkringskassan har ett nytt sätt att ställa frågor om sökandens behov för att det ska bli rättvist och lika i hela Sverige. I de fall den sökande i förväg har fyllt i ett eget formulär ska samtalet ändå genomföras genom att man samtalar kring alla frågorna i formuläret.

Vid utredningssamtalet ger du först en allmän information om vad samtalet kommer att handla om. Förslagsvis kan du säga så här:

”Jag kommer att be dig beskriva dina behov av hjälp inom olika områden. Vi kommer att samtala kring frågor om ditt behov av stöd med t ex personlig hygien, måltider och fritidsaktiviteter. Du får kortfattat beskriva hur ett vanligt dygn ser ut och vilka konsekvenser din funktionsnedsättning medför.”

”Vi fortsätter sedan att samtala kring de olika behovsområdena. Om du har behov av stöd inom ett visst område kommer du att få beskriva vad du behöver hjälp med och hur lång tid du uppskattar att det tar. Om du inte behöver stöd inom området fortsätter vi till nästa område. I slutet av samtalet finns tid för dig att berätta om du har behov av stöd inom andra områden än de vi samtalat kring.”

Du antecknar sedan vilka personer som var närvarande under samtalet. Markera platsen för samtalet; Hembesök, Försäkringskassans kontor eller annan plats. Anteckna även om den sökande har några insatser idag från kommun eller landsting, något avtal med assistansanordnare och om i sådana fall det finns assistenter anställda. Ställ därefter frågor om den sökandes sociala situation.

Utredarens utredning och bedömning under samtalet

Hur är frågorna uppbyggda?

Varje avsnitt inleds med en övergripande fråga: ”Behöver den sökande hjälp/stöd med att...”
Markera sökandens svar i respektive ruta.

Om frågan besvaras med ”Nej”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga. Tänk på att det finns personer som klarar att utföra aktiviteten endast om han/hon får aktiv ”påputtning” med att påbörja eller avsluta en aktivitet eller att funktionsnedsättningen gör att det tar orimligt lång tid att utföra aktiviteten på egen hand. Sökanden kan också överskatta likväl underskatta sin egen förmåga. I dessa fall måste ni ändå gå igenom aktiviteterna under avsnittet innan ni går vidare.

Om frågan besvaras med ”Ja”, d v s om den sökande uppger att han/hon inte klarar av att utföra aktiviteten på egen hand be då den sökande beskriva vad han/hon behöver hjälp med. Sammanfatta den sökandes beskrivning av sitt stödbehov.

I instrumentet finns även på några ställen en uppmaning till dig som handläggare att utreda vissa förhållanden. I dessa fall finns inga angivna frågor utan du bedömer själv vilka frågor som du behöver ställa till den sökande och vilka underlag du behöver för att kunna göra din bedömning.

När den sökande har beskrivit sitt behov av stöd för den aktuella aktiviteten ombeds denne att uppskatta vid hur många tillfällen per dygn som han/hon behöver detta stöd. Därefter ombeds den sökande att göra en uppskattning av under hur lång tid stödet behövs vid varje tillfälle.

Anvisning hur man anger omfattning av stödet

Behovet av stöd ska anges dels som antal tillfällen där stödet behövs, dels i tid i minuter som den sökande behöver detta stöd. Behovet när det gäller antal tillfällen kan anges antingen som antal tillfällen/dygn, antal tillfällen/vecka eller antal tillfällen/månad. Regelbundet återkommande aktiviteter inom samma dygn anges som antal tillfällen/dygn, aktiviteter som utförs mer sällan anges som antal tillfällen/vecka eller tillfällen/månad. Om aktiviteten utförs endast vid ett fåtal tillfällen per år kan det anges under beskrivning av stödbehovet.

Behovet i tid anges i minuter för att utföra hela aktiviteten. Till hjälp vid beräkning av omfattning av stödet finns för varje fråga ett rutnät längst ner på respektive sida. Ange antal tillfällen och tidsåtgång i respektive ruta. I rutan längst till höger anges antal minuter när det behövs dubbel assistans. Om det inom ett frågeområde ingår flera olika aktiviteter som inte görs med samma frekvens, exempelvis där personen behöver hjälp med ”att tvätta och torka ansiktet” dagligen men behöver hjälp med ”duscha” några dagar per vecka anges behovet av stöd på respektive rad.

Ex. fråga 4. Behöver den sökande hjälp/stöd med personlig hygien?

Ture berättar att han behöver hjälp med att duscha måndag, onsdag och lördag morgon. Dessa dagar behöver han också hjälp med att tvätta och torka sig på kvällen. Övriga dagar under veckan behöver han hjälp med att tvätta och torka sig morgon och kväll. Duschen

beräknas ta ungefär 50 minuter vid varje tillfälle. Att tvätta sig på morgonen eller kvällen beräknar Ture att det tar ungefär 25 minuter per tillfälle. Ture uppger att han dessutom tvättar sina händer ungefär vid 10 tillfällen under ett dygn och att detta tar ungefär 5 minuter.

Då Ture inom detta frågeområde (personlig hygien) har angivit att han behöver hjälp med flera aktiviteter och behovet av detta stöd varierar i omfattning gör vi anteckningar om varje aktivitet i rutnätet. I kolumnen "Aktivitet" skriver vi in de olika aktiviteterna, duscha, tvätta sig och handtvätt. Ture behöver stöd med att duscha vid tre tillfällen under en vecka. Detta noteras därför som i kolumnen "Vecka" som 3 x 50 minuter. På liknande sätt antecknas stödet för att tvätta sig (11 x 25). När det gäller att tvätta händerna behöver Ture detta stöd varje dag och det antecknas därför under kolumnen "Dygn" (10 x 5).

Beräkning tvätta och torka sig

Aktivitet	Dygn antal/omfattning	Vecka antal/omfattning	Månad antal/omfattning	Dubbel- assistans omfattning
Duscha		3x50		
Tvätta sig		11x25		
Handtvätt	10 x 5			

Efter att den sökande beskrivit sitt behov av stöd och omfattningen i tid är ifylld i rutnätet tar du som handläggare ställning till om du och den sökande är överens om:

- sökandens behov av stöd är väl klarlagt (fråga c)
- behovets omfattning i tid är väl klarlagt (fråga d)

I de fall du och den sökande bedömer behovet av stöd och omfattningen i tid på olika sätt, måste du för att kunna göra en så säker och för den sökande så rättvis bedömning som möjligt, be den sökande mer i detalj beskriva sitt behov av stöd. Ibland kan det vara lämpligt att lämna frågan för stunden och återkomma till den i slutet av utredningssamtalet. Till hjälp vid fördelning av assistansbehov under dygnet/veckan finns en tidsaxel i slutet av instrumentet för att undvika dubbelberäkningar av behov.

Avslutning av samtalet

Efter att du även utrett fråga 20 lämnar du information om fortsatt handläggning samt övrig relevant information.

Bedömning av rätten till personlig assistans

Efter utredningssamtalet, när handläggaren är åter på kontoret, återstår handläggarens bedömning av om den sökande har rätt till personlig assistans. Resultatet av utredningssamtalet utgör tillsammans med andra handlingar i ärendet, t.ex. intyg från läkare eller en bedömning från arbetsterapeut, det samlade underlaget för bedömning av rätten till personlig assistans enligt gällande lagstiftning.

Det är viktigt att poängtera att instrumentet i sig inte anger vad som är ett grundläggande behov eller annat personligt behov enligt 9 a § LSS. Denna bedömning görs av handläggaren/beslutsfattaren.

Handläggaren ska nu bedöma och motivera följande frågor i instrumentet

(e-l nedan hänvisar till respektive fråga i instrumentet):

- (e) finns intyg (t.ex. medicinskt underlag)
- (f) finns information från förskola/skola/fritids/korttidsvistelse, daglig verksamhet eller annat
- (g) om behovet tillgodoses på annat sätt enligt 7 § LSS
- (h) om aktiviteten/aktiviteterna ingår i grundläggande behov enligt 9a § LSS.
- (i) om aktiviteten/aktiviteterna ingår i andra personliga behov enligt 9a § LSS.
- (j) om den sökande behöver detta stöd för att tillförsäkras goda levnadsvillkor enligt 7 § LSS

Slutligen ska handläggaren lämna förslag till tidsåtgång för:

- (k) grundläggande behov
- (l) andra personliga behov

Tiden för samtliga behov summeras ihop för önskad tidsperiod (som längst 6-månader).

Anvisningar till frågorna

Nedan beskrivs varje fråga i instrumentet och vad man bör tänka på när man ställer dem. Mer information finns att hämta i Försäkringskassans vägledning om assistansersättning.

1. Beskriv kortfattat hur ett vanligt dygn ser ut för den sökande.

Denna fråga finns för att du som handläggare/utredare ska kunna skapa dig en bild av hur ett vanligt dygn för den sökande ser ut. Be den sökande att kortfattat beskriva ett dygn avseende sysselsättning, dygnsvila etc. Fråga om det finns skillnader mellan vardagar och helgdagar. Mer detaljerade beskrivningar/behov behandlas i kommande frågor.

2. Beskriv den sökandes funktionsnedsättning och hur den yttrar sig?

Sammanfatta den sökandes beskrivning av funktionsnedsättningen och vilka svårigheter den medför. Ta reda på om någon del av funktionsnedsättningen är tillfällig eller om behovet av stöd varierar över tid. Ange även om det har skett någon förändring i funktionsförmåga sedan tidigare ansökan. Ange om behovet är kontinuerligt under hela dygnet. Utred om det finns någon tid på dygnet då den sökande inte behöver stöd. Kan den sökande själv påkalla hjälp/larma?

Ta reda på om någon del av funktionsnedsättningen är tillfällig eller om behovet av hjälp/stöd varierar över tid.

Kan den sökande själv påkalla hjälp/larma?

Även om den sökanden uppger att han/hon har stora och omfattande behov av hjälp/stöd under hela dygnet så ska de grundläggande behoven ändå utredas. Då kan det vara lämpligt att utreda om det finns någon tid på dygnet då den sökande inte behöver hjälp/stöd.

Vistelse i förskola, skola, fritids, korttidsvistelse och daglig verksamhet

Frågorna 3a-3e handlar om den sökandes vistelse på förskola, skola, fritids, korttidsvistelse eller inom daglig verksamhet. Utred om tillräcklig hjälp/stöd ges inom aktuell verksamhet eller om särskilda skäl är aktuellt. Ange under vilka tider den sökande vistas i respektive verksamhet samt när lov/skolfria dagar/semester/helgdagar infaller.

3a. Går du/vistas den sökande i förskola, skola, fritids, korttidsvistelse (barn) eller deltar den sökande i daglig verksamhet/korttidsvistelse (vuxna)?

Nej → gå till fråga 4
Ja → fortsatt nedan

Om personen inte vistas i ovanstående verksamheter, fortsatt utredningssamtalet vid fråga 4. I annat fall krävs ytterligare utredning (fråga 3b, 3c, 3d och 3e).

3b. Får den sökande den hjälp/det stöd som han/hon behöver av ordinarie personal?

Nej → fortsatt nedan
Ja → gå till fråga 3d

Innan fråga 3b ställs, informera den sökande om att när han/hon vistas i verksamheten/verksamheterna är det den ordinarie personalen som ska tillgodose behovet av hjälp/stöd. Om sökanden anser att stödbehovet inte tillgodoses av personalen fullt ut, fortsatt nedan (3c). I annat fall gå till fråga 3d.

3c. Behöver den sökande hjälp/stöd utöver verksamhetens ansvar? Utred om särskilda skäl enligt 106 kap 24-25 § SFB föreligger.

Utred om den sökande har särskilda skäl enligt 106 kap 24-25 § SFB för att vara berättigad till personlig assistans när han/hon befinner sig i verksamheten/verksamheterna. Sammanfatta underlaget i utredningen.

3d. Under vilka tider vistas den sökande i verksamheten/verksamheterna?

Ange när (mellan vilka tider under dagen, antal dagar per vecka/månad/år) som den sökande vistas inom respektive verksamhet. Se rutnät, fråga 3e. Denna fråga kan besvaras istället för fråga 3 e, alternativt både 3d och 3e om det blir tydligare.

**3e. När vistas den sökanden *inte* i verksamheten/verksamheterna?
(lov, skolfria dagar, semester, helgdagar)**

Ange när den sökande inte vistas i verksamheten/verksamheterna. Fyll i datum/antal dagar för lov/skolfria dagar/semester/helgdagar för respektive verksamhet. Denna fråga kan besvaras istället för fråga 3 d, alternativt både 3 e och 3 d om det blir tydligare.

	Lov/skolfria dagar	Semester/helgdagar
Förskola		
Skola		
Fritids		
Korttidsvistelse		
Daglig verksamhet		
Annat		
Totalt antal dagar		

Personliga behov

Detta område handlar om personliga behov, d v s personlig hygien (att tvätta och torka sig, kroppsvård och toalettbehov), att klä på och av sig samt att äta och dricka.

4. Behöver den sökande hjälp/stöd med personlig hygien?

Här ingår att tvätta och torka hela eller delar av kroppen, t ex aktiviteterna att bada, duscha, tvätta händer, fötter, ansikte, hår och att torka sig. Vidare ingår hudvård, nagelvård, tandvård och hårvård.

(Denna fråga motsvarar aktiviteten d510 och d520 i ICF)

- Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning
- Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 5).

För att säkerställa att olika behov inom området personlig hygien uppmärksammas har vissa aktiviteter speciellt angivits. Markera om den sökande behöver hjälp/stöd inom respektive aktivitet (ja/nej).

- Ja   Nej   **Duscha och torka kroppen**
Exempelvis duscha och torka kroppen och tvätta och torka håret
- Ja   Nej   **Tvätta och torka kroppen helt eller delvis**
- Ja   Nej   **Hudvård**
Exempelvis smörja in med krämer/salvor, använda kosmetika
- Ja   Nej   **Nagelvård**
Exempelvis rengöra, klippa och lackera naglar på händer och fötter
- Ja   Nej   **Tandvård**
Exempelvis borsta tänderna, rengöra med tandtråd, sköta om proteser/bryggor etc.
- Ja   Nej   **Hårvård**
Exempelvis kamma och ordna frisyren, raka sig i ansiktet och på kroppen
- Ja   Nej   **Behövs dubbel assistans**

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

4a-4b

Be den sökande uppskatta vid hur många tillfällen som stödet behövs (fråga 4a) och under hur lång tid vid varje stödtillfälle (fråga 4b) som stödet behövs.

Handläggarens bedömningar under utredningssamtalet

Nedanstående bedömningar (fråga 4c-4d) gör du under utredningssamtalet. I möjligaste mån ska den sökandens behov av stöd inte ifrågasättas men behovet måste sättas i relation till funktionsnedsättningen och de svårigheter den medför (se fråga 2). När det gäller omfattningen i tid har självfallet den sökande bäst kunskap om hur omfattande stödet i tid är men trots det ska handläggaren göra en rimlighetsbedömning. Tänk på att den sökande kan överskatta eller underskatta sin förmåga.

4c. Är sökandens behov av stöd väl klarlagt?

Är sökandens behov av stöd väl klarlagt? Markera svarsalternativet ”Ja” och gå vidare till nästa fråga (fråga 4d). Om du har en annan uppfattning än den sökande, be denne att närmare beskriva sitt behov av stöd. Gör du fortfarande en annan bedömning av behovet av stöd än den sökande, markera ”Nej” i svarsrutan och motivera din bedömning. Ibland kan det vara lämpligt att lämna frågan för stunden och återkomma till den i slutet av utredningssamtalet.

4d. Är behovets omfattning i tid väl klarlagt?

Är behovets omfattning i tid väl klarlagt? Markera svarsalternativet ”Ja” och gå vidare till nästa frågeområde (fråga 5). Om du har en annan uppfattning än den sökande, be denne att närmare beskriva behovets omfattning i tid. Gör du fortfarande en annan bedömning av omfattningen i tid än den sökande, markera ”Nej” i svarsrutan och motivera din bedömning. Ibland kan det vara lämpligt att lämna frågan för stunden och återkomma till den i slutet av utredningssamtalet.

Handläggarens bedömningar efter utredningssamtalet

Nedanstående bedömningar (4e-4l) gör du på din arbetsplats, efter utredningssamtalet. För att kunna göra dessa bedömningar krävs att du måste ta hänsyn till lagstiftning, vägledning, styrande dokument, läkarutlåtanden och andra viktiga underlag. Utred om det finns omständigheter som påverkar bedömningen av den sökandes behov. Motivera ditt ställningstagande.

4e. Intyg (t.ex. medicinska underlag)

4f. Information från förskola/skola/fritids/korttidsvistelse, daglig verksamhet eller annat?

4g. Tillgodoses behovet på annat sätt enligt 7 § LSS?

Bedöm om den sökandens behov av stöd tillgodoses på annat sätt (7 § första stycket LSS). Det kan tillgodoses t ex genom föräldraansvar, makars ansvar för varandra eller behov som tillgodoses inom verksamhet som bedrivs av kommun/landsting/stat. Svarsalternativet

”Delvis” kan användas när förutsättningarna ser olika ut för olika aktiviteter eller när förutsättningarna ser olika ut för olika situationer. Exempelvis kan behoven tillgodoses på annat sätt i skolan än på fritids där den sökanden kan behöva extra stöd utöver verksamhetens ansvar. Motivera ditt ställningstagande.

4h. Bedömer du att aktiviteten/aktiviteterna ingår i grundläggande behov?

Bedömer du att aktiviteten/aktiviteterna ingår i grundläggande behov enligt 9a § första stycket LSS. Svarsalternativet ”Delvis” kan användas när en aktivitet innehåller delar som kan anses vara både grundläggande och andra personliga behov. Motivera ditt ställningstagande.

4i. Bedömer du att aktiviteten/aktiviteterna ingår i andra personliga behov?

Bedömer du att aktiviteten/aktiviteterna ingår i andra personliga behov enligt 9a § andra stycket LSS. Svarsalternativet ”Delvis” kan användas när en aktivitet innehåller delar som kan anses vara både grundläggande och andra personliga behov. Motivera ditt ställningstagande.

4j. Behöver den sökande detta stöd för att tillförsäkras goda levnadsvillkor enligt § 7 LSS?

Bedömer du att sökanden behöver detta stöd för att, med hänsyn tagen till lagens intentioner (5 § LSS), kunna leva som andra och tillförsäkras goda levnadsvillkor enligt 7 § LSS. Motivera ditt ställningstagande.

Handläggarens förslag till tidsåtgång

Under frågorna 4k och 4l skriver du som handläggare ner ditt förslag till tidsåtgång uppdelat på grundläggande respektive andra personliga behov.

5. Behöver den sökande hjälp/stöd med att klä på eller av sig?

Här ingår aktiviteter som att klä på och av sig, ta fram och lägga undan kläder och skor, ta av och på ytterkläder. Tänk även på att ta av och på stödskenor etc.

(Denna fråga motsvarar aktiviteten d540 i ICF)

- Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 6).
- Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

För att säkerställa att olika behov inom området klä på och av sig uppmärksammas har vissa aktiviteter speciellt angivits. Markera om den sökande behöver hjälp/stöd inom respektive aktivitet (ja/nej).

- Ja   Nej   **Klä av eller på dig**
- Ja   Nej   **Ta fram eller lägga undan kläder och skor**
- Ja   Nej   **Ta av eller på ytterkläder**
- Ja   Nej   **Behövs dubbel assistans**

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

5a-5b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

5c-5d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

5e-5l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

6. Behöver den sökande hjälp/stöd med att gå på toaletten?

Hela toalettbesöket räknas som en aktivitet. De moment som ingår i aktiviteten är bl. a. att förflytta sig på toaletten, förflytta sig på och av toalettstolen, hantering av kläder före och efter toalettbesök, torka och tvätta sig. Tänk på kateter, blöja, lavemang etc.

(Denna fråga motsvarar aktiviteten d530 i ICF)

- Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 7).
- Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

6a-6b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

6c-6d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

6e-6l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

7. Behöver den sökande hjälp/stöd med att äta eller dricka?

Här ingår alla aktiviteter när man äter och dricker t ex att använda matbestick/föra mat och dryck till munnen, dela maten, matning via sond samt fram- och bortplockning i samband med måltiden.

(Denna fråga motsvarar aktiviteterna d550 och d560 i ICF)

Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 8).

Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

För att säkerställa att olika behov inom området äta och dricka uppmärksammas har vissa aktiviteter speciellt angivits. Markera om den sökande behöver hjälp/stöd inom respektive aktivitet (ja/nej).

☐ Ja	☐ Nej	Dela maten
☐ Ja	☐ Nej	Fram- eller bortplockning
☐ Ja	☐ Nej	Behövs dubbel assistans

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

7a-7b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

7c-7d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

7e-7l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

Kommunikation

Detta område handlar om kommunikation. Det innebär att man kan göra sig förstådd, ta emot och förstå information och upprätthålla sociala kontakter. Att kunna prata är inte detsamma som att kunna kommunicera. Ibland krävs en tredje person för att en kommunikation över huvudtaget ska vara möjlig.

8. Behöver den sökande hjälp/stöd med att kommunicera?

(Denna fråga motsvarar aktiviteterna d310 – d329 i ICF.)

Det är viktigt att utreda om och när den sökande behöver hjälp/stöd med att kommunicera med andra. Det kan handla om olika sätt att kommunicera t ex muntligt, skriftligt, via tecken och bilder/symboler etc. Utred om det krävs en särskild kännedom om personens uttryckssätt och förmåga att förstå, göra sig förstådd och uppfatta andra för att kommunikationen ska vara möjlig. Det kan handla om att tolka en persons naturliga reaktioner och signaler, olika symbolspråk, ett eget språk, teckenspråk eller otydligt tal och förmedla budskapet till en tredje person. Det också vara omvärldstolkning, om man t ex inte kan se vem som kommer in i ett rum eller förstå ett socialt sammanhang rätt. I kommunikation ingår också att ta initiativ till kommunikation med andra, att söka upp andra personer, inleda samtal och att söka information.

Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 9).

Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

Använder den sökande något hjälpmedel för att kommunicera?

Behövs en tredje person för att en kommunikation ska vara möjlig?

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med och i vilka situationer hjälpen/stödet behövs.

8a-8b

Be personen uppskatta vid hur många tillfällen (fråga 4a) och hur lång tid det tar vid varje tillfälle (fråga 4b) att med hjälp av annan utföra aktiviteten.

När det gäller kommunikation kan det vara svårt att uppskatta vid hur många tillfällen och hur lång tid det tar. Det är viktigt att utreda i vilka situationer behovet av hjälp att kommunicera uppstår för att nå delaktighet i den aktuella situationen. I vissa fall kan vara svårt att skilja detta från ingående kunskap.

8c-8d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

8e-8l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

Ingående kunskap

Behov av personlig assistans för hjälp som förutsätter ingående kunskap är liksom de övriga grundläggande behoven i lagtexten formulerat som ett eget fristående behov. Den sökande kan i vissa fall ha behov av annan hjälp än rent praktisk hjälp för att få sina grundläggande behov tillgodosedda. Det kan krävas särskilda kunskaper som är nödvändiga för att LSS målsättning om ett liv som alla andra ska kunna uppfyllas. Det kan handla om att sökanden behöver aktiv tillsyn av någon som har ingående kunskap om dennes funktionsnedsättning eller dennes förutsättningar och hur man ska tolka dennes behov. Det kan också handla om kvalificerade motivations- eller aktiveringsinsatser av någon med speciell kompetens för detta, t ex sätta igång och avsluta en aktivitet.

Det är viktigt att utreda vad det är som gör att personen har behov som förutsätter ingående kunskap och vad denna kunskap består av. Behovet av personlig assistans för annan hjälp som förutsätter ingående kunskap avser en särskild kunskap som i högsta grad är kopplat till individen utifrån dennes individuella förutsättning.

9a. Utred vilken särskild kunskap som krävs.

Här avses en särskild kunskap som är kopplat till individen utifrån dennes individuella förutsättningar.

Ja   Nej

Behövs aktiv tillsyn av övervakande karaktär?

Ja   Nej

Behöver den sökande stöd på grund av medicinska skäl?

Ja   Nej

Behövs kvalificerade motivations- eller aktiveringsinsatser?

Sammanfatta och motivera.

9b Utred i vilka situationer som denna kunskap/kompetens krävs.

Sammanfatta och motivera.

9c-9d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

9e-9l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

Hemliv

Detta område handlar om hemmets skötsel m.m., dvs. att laga mat, handla och uträtta ärenden samt annat hushållsarbete.

10. Behöver den sökande hjälp/stöd med att laga mat?

Här ingår aktiviteter som att planera, organisera och laga enklare eller sammansatta måltider, städa upp och diska efter matlagning.

(Denna fråga motsvarar aktiviteten d630 i ICF)

- Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 11).
- Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

För att säkerställa att olika behov inom området laga mat uppmärksammas har vissa aktiviteter speciellt angivits. Markera om den sökande behöver hjälp/stöd inom respektive aktivitet (ja/nej).

- Ja   Nej   **Laga enklare måltider**
Frukost, mellanmål och värma färdiglagad mat.
- Ja   Nej   **Laga sammansatta måltider**
- Ja   Nej   **Behövs dubbel assistans**

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

10a-10b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

10c-10d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

10e-10l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

11. Behöver den sökande hjälp/stöd med att handla eller uträtta andra ärenden?

Med att handla menas att planera inköp, ta sig till och från inköpsstället, plocka ihop varor, frakta hem varor samt plocka in varorna. Uträtta andra ärenden kan t ex vara att besöka bank, post, apotek och betala räkningar.

Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 12).

Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

Ja   Nej   **Behövs dubbel assistans**

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

11a-11b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

11c-11d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

11e-11l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

12. Behöver den sökande hjälp/stöd med att sköta sin del av hushållsarbetet?

Här ingår aktiviteter som att städa hemmet, tvätta och torka kläder samt annat hushållsarbete.

- Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 13).
- Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

För att säkerställa att olika behov inom området sköta din del av hushållet uppmärksammas har vissa aktiviteter speciellt angivits. Markera om den sökande behöver hjälp/stöd inom respektive aktivitet (ja/nej).

Ja Nej

Städa hemmet

Exempelvis städa och damma, bädda sängen, kasta sopor.

Ja Nej

Tvätta och torka kläder

Exempelvis att samla ihop tvätt, tvätta, torka, stryka, vika och plocka in i tvätt. Enklare klädvård t ex sy i en knapp.

Ja Nej

Sköta annat hushållsarbete

Exempelvis ta hand om växter, husdjur, rengöra hjälpmedel.

Ja Nej

Behövs dubbel assistans

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

12a-12b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

12c-12d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

12e-12l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

13. Behöver den sökande hjälp/stöd med att sköta sin hälsa eller besöka vårdinrättningar?

Här ingår aktiviteter som att ta ordinerad medicin, följa och sköta medicinska råd och behandling, egenvård etc. Besöka vårdcentral, sjukhus, tandläkare, hjälpmedelcentral etc.

Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 14).

Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

Ja   Nej   **Behövs dubbel assistans**

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

13a-13b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

13c-13d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

13e-13l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

14. Behöver den sökande hjälp/stöd med att utföra sin träning?

Här ingår habiliterande eller rehabiliterande träning som t.ex. egen träning i hemmet efter råd från sjukgymnast, träning i ståskal etc.

Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 15).

Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

Ja   Nej   **Behövs dubbel assistans**

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

14a-14b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

14c-14d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

14e-14l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

Handräckning och andra förflyttningar

Detta område handlar om handräckning och förflyttning. Här avses förflyttningar som att ändra kroppsställning, ändra läge i sängen eller röra sig i bostaden. Detta område handlar även om oförutsägbar praktisk hjälp under dygnet, s.k. handräckning.

15. Behöver den sökande hjälp/stöd med att ändra kroppsställning, förflytta sig i bostaden eller att hämta föremål?

Här ingår t.ex. aktiviteter som att ändra läge i sängen, sätta sig upp från liggande, ställa sig upp från sittande, förflyttning i bostaden, hämta föremål, svara i telefon eller klia sig. Ange om behovet av hjälp/stöd föreligger under hela dygnet.

(Denna fråga motsvarar aktiviteterna d410, d420 och d430 i ICF)

Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 16).

Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

Ja   Nej   **Behövs dubbel assistans**

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

15a-15b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

15c-15d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

15e-15l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

Arbete/studier

Detta område handlar om arbete och studier och besvaras endast om den sökande arbetar eller studerar i vuxen ålder.

16. Behöver den sökande hjälp/stöd med att utföra sitt arbete eller genomföra sina studier?

Utred också resor till och från arbetet eller studierna.

Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 17).

Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

Ja   Nej   **Behövs dubbel assistans**

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

16a-16b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

16c-16d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

16e-16l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

Fritids - och andra samhällsaktiviteter

Detta område handlar om det stöd som behövs för att den sökande ska kunna delta i olika fritids- eller samhällsaktiviteter.

17. Behöver den sökande hjälp/stöd med att delta i fritids- eller andra samhällsaktiviteter?

Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 18).

Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

För att säkerställa att olika behov inom området fritids- och andra samhällsaktiviteter uppmärksammas har vissa aktiviteter speciellt angivits. Markera om den sökande behöver hjälp/stöd inom respektive aktivitet (ja/nej).

Ja Nej

Fritidsaktiviteter

Delta i eller utöva lek-, spel- eller sportaktiviteter, kulturliv, hobbies, läsning, musikintressen, semesterresor, umgås med vänner/familj/släkt

Ja Nej

Samhällsaktiviteter

Ex. delta i organisationer/föreningar, utöva religion eller delta i politiskt liv

Ja Nej

Behövs dubbel assistans

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

17a-17b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

17c-17d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

17e-17l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

Att fungera som förälder

Detta område handlar om att vara förälder och besvaras endast om den sökande har hemmaboende barn eller umgängesrätt med barn under 19 år.

18. Behöver den sökande praktisk hjälp/praktiskt stöd för att kunna fullgöra sitt föräldraskap?
--

Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, försäkra dig om att den sökande har uppfattat frågan korrekt och ge exempel på tänkbara aktiviteter innan du går vidare till nästa fråga (fråga 19).

Nej → Om frågan besvaras med ”Nej”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

Ja   Nej   **Behövs dubbel assistans**

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

18a-18b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

18c-18d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

18e-18l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

19. Behöver den sökande hjälp/stöd inom något annat område som ni inte tidigare har berört eller tid för jour eller beredskap?

Denna fråga ställs för att kontrollera att inga behov har glömts bort.

Nej → gå till fråga 20

Ja → Om frågan besvaras med ”Ja”, be den sökande beskriva behovet av hjälp/stöd. Sammanfatta sedan den sökandens beskrivning.

Ja   Nej   **Behövs dubbel assistans**

Sammanfatta vad den sökande behöver hjälp/stöd med

19a-19b

Besvaras på liknande sätt som frågorna 4a-4b.

19c-19d

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4c-4d.

19e-19l

Besvaras på liknade sätt som frågorna 4e-4l.

20. Utred om den sökande har särskilda skäl att få assistans vid sjukhusvistelse (106 kap. 25 § SFB).

Det kan vara bra att redan här göra bedömningen om den sökande i framtiden har rätt att ta med sin assistans vid sjukhusvistelse under förutsättning att assistansersättning beviljas.

Sammanfatta och motivera.